

3.6.2009

Dnro 2111/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Henrik Åström

TYÖPAIKKAILMOITUSTEN LAADINNASSA TULEE OLLA HUOLELLINEN JA OTTAA PERUSOIKEUDET HUOMIOON

1 KANTELUKIRJOITUS

Kantelija on osoittanut 18.6.2008 kantelukirjoituksen eduskunnan oikeusasiamiehelle. Kirjoituksen mukaan työhallinnon sivuilla löytyi seuraavanlainen ilmoitus Kirkkohallituksessa haettavana olevasta mikrotukihenkilön paikasta. Ilmoituksessa mainitaan tekniset ylläpitotehtävät ja seuraava lause: "Hakijan tulee olla evankelis-luterilaisen kirkon jäsen."

Kantelija viittaa kirjoituksessaan apulaisoikeusasiamiehen päätökseen vuodelta 2001, jonka mukaan mikrotukihenkilöltä koskevasta työpaikkailmoituksesta ei ilmennyt, että mikrotukihenkilön tehtävänä olisi osallistua tai suorittaa kirkkolain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja toimintoja sillä tavoin, että kyseisen työntekijän kirkon jäsenyyttä koskevaa ilmoitusta voitaisiin pitää perusteltuna. Päinvastoin tuossa päätöksessä tarkoitettu ilmoitus viittasi siihen, että kyse oli yksinomaan atk-laitteiston teknisistä ylläpitotehtävistä. Kun otettiin lisäksi huomioon se, että kyseessä olleen seurakuntayhtymän atk-laitekanta oli ilmoituksen mukaan noin 300 työaseman suuruinen, mikrotukihenkilön tehtävien voitiin päätellä olevan teknisiä.

Kantelija pyytää oikeusasiamiestä palauttamaan mieliin, mitä kirkko saa tehdä ja mitä ei.

Kirjoituksen liitteenä oli eduskunnan apulaisoikeusasiamies Riitta-Leena Paunion päätös, dnro 1994/4/99, 25.5.2001.

3 RATKAISU

3.1 Selvitys

Kirkkohallituksen selvityksen mukaan kantelukirjoituksessa tarkoitettu hakuilmoitus julkaistiin työvoimahallinnon mol.fi-sivustoilla sekä lisäksi oikotie.fi-, manpower.fi- ja jobstep.fi-sivustoilla 13.6.2008. Hakuaika päättyi 19.6.2008. Hakuajan lopulla 18.6.2008 Kirkkohallituksen henkilöstöpäällikkö sai yhteydenottoja, joissa kiinnitettiin huomiota hakuilmoituksessa olleeseen vaatimukseen kirkon jäsenyydestä. Tällöin kävi ilmi hakuilmoituksissa oleva virhe. Asiassa yhteyttä ottaneille ilmoitettiin, että he ovat oikeutettuja hakemaan kyseistä tehtävää ja että heidän mahdollinen hakemuksensa tulisiin ottamaan valintatilanteessa huomioon. Tapahtuneesta virheestä kerrottiin myös Taloussanomien It-viikko sivustoilla. Lisäksi hakuilmoitusta korjattiin työvoimahallinnon ja oikotie.fi-verkkosivuilla

19.6.2008 siten, että niistä poistettiin mainittu hakuedellytys. Muilta Internet-sivustoilta ilmoitus poistettiin, koska virheellisen ilmoituksen jättämistä kyseisille sivustoille ei pidetty aiheellisena. Selvityksen mukaan Kirkkohallitus katsoo, että kyseessä ei ole ollut hakijoihin kohdistuva syrjivä menettely, vaan hakuilmoituksessa ollut virhe.

Kantelija toteaa selvityksestä antamassaan vastineessa, että jos työn tarpeessa oleva ihminen ei tiedä, ettei kirkon jäsenyyttä voida tämänkaltaisissa tehtävissä vaatia, ei hän todennäköisesti ota lainkaan yhteyttä työpaikan tarjoajaan. Tämä asettaa kantelijan mukaan ihmiset eriarvoiseen asemaan paitsi uskonnon, myös yleisen oikeuskäytännön tuntemuksen osalta. Kantelijan mukaan kirkolle tulisikin tehdä selväksi, ettei tällainen toiminta voi jatkua vaan jokaista työpaikkailmoitusta tekevää kirkon työntekijää tulisi valistaa siitä, mikä on sallittua ja mikä ei.

3.2

Oikeusohjeet

Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaiset lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esim. kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 11 §:n mukaan jokaisella on myös uskonnon- ja omantunnonvapaus. Uskonnon- ja omantunnonvapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava muun muassa edellä sanottujen perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Kirkkolain (1473/2001) 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virassa sekä jumalanpalvelukseen, kirkollisiin toimituksiin, diakoniaan tai opetukseen liittyvässä pysyväisluonteisessa työssä voi olla vain evankelis-luterilaisen kirkon jäsen.

3.3

Arviointia

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Riitta-Leena Paunio päätöksessään (dnro 1994/4/99), johon kantelussa viitataan, oli kysymys kantelijan syrjivänä pitämän lehti-ilmoituksen arvioinnista. Totean, että käsillä olevassa kantelukirjoituksessa on myös kysymys kantelijan syrjivänä pitämän lehti-ilmoituksen arvioinnista.

Kirkkohallitus esitti aikaisemman kantelun käsittelyn yhteydessä näkemyksen, jonka mukaan työsuhteista työntekijää koskevaa kirkon jäsenyysvaatimusta tulee tarkastella tapauskohtaisesti sen perusteella, missä määrin hänen työtehtävänsä liittyvät kirkkolain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa mainittuihin toimintoihin. Apulaisoikeusasiamiehen päätöksen mukaan tarkastelussa tulee arvioida myös sitä, missä määrin työntekijä vastaa näiden toimintojen sisällöstä. Tarkastelu tulee suorittaa etukäteen ja siten, jotta sen tulokset voidaan ottaa huomioon työhakumenettelyssä, myös työpaikkailmoituksen laadinnassa.

Käsitykseni mukaan käsiteltävänä olevan kantelun tarkoittaman työpaikkailmoituksen laadinnassa ei ole otettu huomioon Kirkkohallituksen esittämää näkemystä, johon edellä viitataan, ei myöskään apulaisoikeusasiamiehen edellä mainittua päätöstä.

Saadun selvityksen perusteella hakuilmoituksen mukaiset työtehtävät ovat sellaiset, ettei palvelussuh-

teeseen otettavalta voida edellyttää kirkon jäsenyyttä, vaikka tehtävään valittu henkilö joutuu edustamaan kirkkoa myös suhteessa seurakuntiin.

Kirkkohallitus katsoo, että kyseessä ei ole ollut hakijoihin kohdistuva syrjivä menettely, vaan hakuilmoituksessa ollut virhe. Kirkkohallitus on heti lehti-ilmoituksessa olleen virheen tultua ilmi 19.6.2008 korjannut lehti-ilmoituksen ilmoituksen kirkon jäsenyydestä.

Asiassa on siis tehty korjaavia toimia, tosin vasta hakuajan lopulla. Nämä huomioon ottaen asia ei anna aihetta muuhun kuin että kehotan Kirkkohallitusta huolelliseen ja perusoikeudet huomioon otta-vaan menettelyyn työpaikkailmoitusten laadinnassa.